

Nr 57.

Av herr **Johansson, Johan Bernhard, m. fl., om utredning rörande införande av smörpremiering.**

I proposition nr 266 till 1930 års riksdag anfördes av lantbruksstyrelsen gjort uttalande angående frågan om smörpremiering. Även om kvalitetsbetalning av smör från smörexportörernas sida i viss mån ägde rum så till vida, att visst avdrag göres för smör av något lägre kvalitet, förekom dock ingen verklig premiering. Då lantbruksstyrelsen ansåg sig icke kunna förutsätta, att smörhandeln inom den närmaste tiden komme att på verksamt sätt ordna denna fråga, syntes det lantbruksstyrelsen väl värt att överväga, huruvida icke genom statsingripande av en sådan premiering av smör utav hög kvalitet kunde komma till stånd.

Principen för sådan premiering syntes lantbruksstyrelsen kunna angivas så, att allt smör, som uppnår viss poäng — antingen medelpoängen eller det poängtal, som anger gränsen för den bästa tredjedelen av de provade mejerierna — borde erhålla en viss kontant premie. Inom den grupp, som sålunda bleve föremål för premietilldelning, skulle enligt lantbruksstyrelsens förmenande finnas olika grader av premier, så avvägda, att de lockade till ytterligare förbättring av smörets kvalitet, jämväl för dem, som redan tillerkänts premier. Lantbruksstyrelsen förutsatte tre sådana grader, motsvarande fullgott smör, mycket gott smör och utmärkt smör. Gränserna för dessa kvalitetsgrunder borde fastställas vid vissa poängtal.

Lantbruksstyrelsen ansåg sig förslagsvis kunna uppsätta följande schema för premieringsgrader och pris:

Grad 1. Utmärkt smör, premie 5 öre per kg., maximipremie 5,000 kronor				
» 2. Mycket gott smör, » 4 » » » » 4,000 »				
» 3. Fullgott smör, » 2 » » » » 2,000 » .				

De i smörprovningarna deltagande mejerierna fördelade sig enligt lantbruksstyrelsens uppgift på följande poängklasser med nedan angivna smörmängder:

Poängklass	Antalet mejerier	Tillverkad smörmängd, kg.	Medeltillverkning per mejeri, kg.
12 —12.5	2	118,720	59,360
11.5—11.9	50	4,466,769	89,335
11 —11.4	188	13,097,910	69,669
10.5—10.9	195	12,257,023	62,856
under 10.5	75	6,295,368	83,938

Som synes har icke ens hälften av de deltagande mejerierna uppnått 11 poäng, vilket tyder på ojämnh smörproduktion.

Enligt av lantbruksstyrelsen gjort överslag, huru en på dessa siffror grundad premiering skulle ställa sig, visar, att med den föreslagna klassindelningen högst följande premier skulle kunnat förekomma:

	Antal mejerier	Total premie- summa, kronor	Premiesumma av mejeri i medel- tal, kronor
Klass 1	2	5,900	2,950
» 2	50	178,600	3,570
» 3	188	261,900	1,385
Summa	240	446,400	

På anförda grunder fann lantbruksstyrelsen, att ett belopp av 400,000 kronor borde beräknas bliva erforderligt, om det avsedda ändamålet skulle kunna uppnås, ett belopp, som icke syntes avskräckande i jämförelse med de belopp, som årligen stå till förfogande för, bland annat, djur- och småbrukspremiering.

Dävarande chefen för jordbruksdepartementet delade lantbruksstyrelsens synpunkter beträffande betydelsen av ovannämnda åtgärder i mera positiv riktning för smörets kvalitativa förbättring. Enär departementschefen emellertid ansåg, att viss tid erfordrades för ytterligare utredning och belysning av förslagets innebörd och konsekvenser i olika avseenden, fann han sig icke kunna fatta definitiv ståndpunkt till det framställda förslaget.

I anledning av statsrådets nämnda ståndpunkt till omförmälda fråga i Kungl. Maj:ts proposition, nr 266, avgåvo herr Gustafson i Kasenberg med flera en motion till andra kammaren, nr 551, under motivering, att en anordning i den riktning, lantbruksstyrelsen föreslagit, vore väl ägnad att befrämja en smörproduktion av verkligt hög kvalitet och hemställde därför, att riksdagen måtte för premiering av smör, tillverkat av under tiden 1 juli 1930 till 30 juni 1931 i svenska smörprovningarna deltagande mejerier, i överensstämmelse med det i proposition nr 266 omförmälda, av lantbruksstyrelsen framlagda förslag, anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag å 400,000 kronor.

En liknande motion, nr 335, framfördes i första kammaren av herr Lundell med flera. Motionärerna funno lantbruksstyrelsens förslag i huvudsak väl avvägt, men ansågo sig till minskande av statens utgifter böra föreslå en begränsning av omförmälda premiers maximibelopp till respektive 3,000, 2,000 och 1,000 kronor, varigenom den totala premiesumman minskades till 293,900 kronor. I anledning härav hemställde de, att riksdagen måtte för omförmäلت ändamål anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag på 250,000 kronor.

Särskilda utskottet har i sitt utlåtande nr 3, sid. 35, jämväl ställt sig

välvilligt till förslaget, men att frågan, med hänsyn till att den icke ansågs föreligga i nog utrett skick, för det dåvarande icke lämpligen syntes böra av riksdagen upptagas till avgörande. Med hänsyn till de i propositionen på denna punkt gjorda uttalanden fann utskottet sig kunna förvänta, att Kungl. Maj:t komme att ägna lantbruksstyrelsens ifrågavarande förslag fortsatt uppmärksamhet och snarast möjligt förelägga riksdagen de förslag i ärendet, som kunde finnas påkallade och lämpliga.

Enär Kungl. Maj:t icke avlåtit proposition i ämnet till 1931 års riksdag, få vi, med stöd av vad sålunda anförts, hemställa,

att riksdagen, under uttalande av sin principiella anslutning till lantbruksstyrelsens ovan omförmälda förslag, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning angående möjligheten och lämpligheten av att genom införande av smörpremiering på sätt lantbruksstyrelsen föreslagit främja det svenska smörets kvalitativa förbättring.

Stockholm den 19 januari 1931.

J. B. Johansson,
Fredrikslund.

Nils Gabrielsson.

Ernst Lundell.

Erik Anderson.

K. J. Gustafsson.

Carl Bengtsson.

Uno Wijkström.

Fritiof Gustafson.

Valfrid Eriksson.

